

דברי תורה

מאת נ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שנאמרו בסעודה שלישית פרשת ויחי תשפ"ג לפ"ק

יוצא לאור ע"י מכון מעדני מלך וויען - גליון אלף שמ"א

וי"ש לומר, כי הנה אמרו (סנהדרין צג.) גדולים צדיקים יותר ממלאכי השרת ע"ש. ובלעם בנבואתו אמר, כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל א-ל (במדבר כג-ג). וברש"י עוד עתיד להיות עת כעת הזאת אשר תגלה חיבתן לעין כל, שהן יושבין לפניו ולמדים תורה מפיו, ומחיצתן לפנים ממלאכי השרת, והם ישאלו להם מה פעל א-ל, וזהו שנאמר (ישעיה ל-ב) והיו עיניך רואות את מוריך (תנחומא יד) ע"כ.

ובגמרא (שבת פח:) בשעה שעלה משה למרום, אמרו ממלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא, רבונו של עולם מה לילוד אשה בינינו. אמר להן לקבל תורה בא. אמרו לפניו חמדה גנוזה שגנוזה לך תשע מאות ושבעים וארבעה דורות קודם שנברא העולם אתה מבקש ליתנה לבשר ודם, מה אנוש כי תזכרנו וכן אדם כי תפקדנו, ה' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך על השמים (תהלים ח-ה). אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה החזיר להן תשובה וכו'. אמר לפניו רבונו של עולם תורה שאתה נותן לי מה כתיב בה וכו', לא תרצח לא תנאף לא תגנוב, קנאה יש ביניכם יצר הרע יש ביניכם, מיד הודו לו להקב"ה ע"ש.

ופירש בבינה לעתים (דרוש ל) הכוונה, דהנה כתיב (שם יט-ג) ומשה עלה אל האלקים, שכאשר עלה מיד נגש אל האלקים לפניו ממחנות מלאכי השרת הסובבים שכינת עזו, והוא היה עומד אצל ה', והמלאכים חונים מבחוץ, ונתעלתה מעלתו של משה עוד יותר ממעלתם. ולכן אמרו

וירא ישראל את בני יוסף, ויאמר מי אלה, ויאמר יוסף אל אביו בני הם אשר נתן לי אלקים בזה, ויאמר קחם נא אלי ואברכם (מח-ח). וברש"י בקש לברכם ונסתלקה שכינה ממנו, לפי שעתיד ירבעם ואחאב לצאת מאפרים ויהוא ובניו ממנשה. ויאמר מי אלה, מהיכן יצאו אלו שאינן ראויין לברכה. ויאמר יוסף בני הם אשר נתן לי אלקים בזה, הראה לו שטר אירוסין ושטר כתובה, ובקש יוסף רחמים על הדבר ונחה עליו רוח הקודש, ויאמר קחם נא אלי ואברכם ע"כ. ויש להבין, דהגם דיתכן שגם מי שאינו ראוי לברכה, יזכה לקבל זאת לפניו משורת הדין, וכמו שאמר ה' וחנותי את אשר אחון (שמות לג-ט), אף על פי שאינו הגון (ברכות ז). ומצינו במשה רבינו, ואתחנן אל ה' בעת ההוא (דברים ג-ג), וברש"י אין חנון בכל מקום אלא מתנת חנם, לפי שאמר לו וחנותי את אשר אחון ע"ש. ולכן ביקש יוסף רחמים שאף על פי שאינן ראויין לברכה עם כל זה יברכם. אבל איך נשתנה אחר כך מן הקצה אל הקצה, אשר לא די שבירכם, אלא תלה כל ברכות זרעו בהם, כך יברך ישראל לאמור ישימך אלקים כאפרים וכמנשה, שהקדים מעלתם יותר משאר השבטי י-ה.

ונקדים מה שסיפרו חז"ל (פסחים ג) רב יוסף בריה דרבי יהושע בן לוי חלש ואיתנגיד [גוע ופרחה רוחו], כי הדר אמר ליה אבוא מאי חזית, אמר ליה עולם הפוך ראיתי, עליונים למטה [אותן שהיו כאן חשובים ראיתי קלים] ותחתונים למעלה. אמר לו, בני, עולם ברור ראית ע"כ. ויש להבין הלא עם ישראל הוא עם חכם ונבון, ואיך יתכן לטעות כל כך בעולם הזה, להיות עולם הפוך, ולא להבחין כראוי בין מי ראוי להיות עליונים ומי תחתונים.

עבודת המלאכים, אבל הכבוד האמיתי לה' אינו בא מהמלאכים, שהם מלאכי אש, בריאה רוחני בלי חומר ויצר, רואים כבוד ה' תמיד, ואיזה מעלה יש לשירתם. לא כן אדם קרוץ מחומר, בעולם גשמי ושפל בתאוות עולם, ועם כל זה האדם כובש יצרו, ולוחם מלחמת תמידי עם יצרו, והוא מכריז שהוא נאמן לה' ולתורתו, זהו הכבוד האמיתי לה', ומלא 'כל הארץ' כבודו.

*

זכמו כן יש חילוק זה גם בסוגי בני אדם, ישנם בעלי כשרון מלידה, ובזמן קצר הוא תופס דף גמרא בהבנה יתירה, והוא בעל זכרון, שאינו צריך לחזור הרבה פעמים על לימודו, ולכן זכה להתעלות בכתר תורה. ולעומת זה יש מי שלא זכה לכשרונות אלו, והוא שוקד על לימודו שעות רבות, ומנצל כל כוחותיו להבין ולהשכיל, וחוזר פעמים רבות עד שתלמודו יהא בידו. אם כי לא הגיע במדריגתו כמו הראשון, מכל מקום למעלה יש לו יתרון, כי שם האדם נמדד לפי עמלו וכוחותיו, אשר שם לילות כימים עד שהגיע אל מה שהגיע.

זכמו כן בעבודת ה', יש שנולד בבית של תורה וקדושה, וזכה אחר כך להמשיך ימי חייו באהלה של תורה, ולא רואה רעה מימיו, ולא מזדמן לפניו מניעות ונסיונות, ומתגדל להיות צדיק. ולעומת זה יש שמתגדל בבית פשוט, ולא זכה להמשיך להיות תורתו אומנתו, ומתגלגל כל היום בין גויי הארץ, ורואה לפניו כל תאוות ותועבות שבעולם, והוא פורש עצמו מכל מה שמזדמן לפניו, ועומד חי בצדקו, אם כי לא הגיע למעלתו של הראשון בצדקתו ופרישותו, מכל מקום למעלה נמדד במעלותיו ביתרון יתר, כי התגבר על כל הנסיונות שעמדו לפניו.

ורבינו חיים וויטאל זצ"ל כותב בספר שער הגלגולים (סב): וזה לשונו, פעם אחת שאלתי למורי ז"ל איך היה אומר לי שנפשי יש לה מעלה כל כך, והרי קטן שבדורות הראשונים היה צדיק וחסיד שאין אני מגיע לעקבו. ויאמר אלי, דע כי גדולת הנפש אינה תלויה כפי מעשה האדם הנראה לעינים, כי בוחן לבות וכליות ה' יתברך, וכפי הזמן והדור ההוא מעשה קטן מאוד בדור הזה שקול ככמה מצות

מלאכי השרת מה לילוד אשה 'בינינו', איך אפשר לקרוץ מחומר ילוד אשה לעמוד קרוב לה' יותר מהמלאכים, ולהפסיק ולעמוד בינינו, בין גדולתו ית"ש לבין המלאכים. והשיבם ה' שזהו לו מצד בואו לקבל התורה, ובזה יתעלה מעלתו על מעלתכם. ואז אמרו אעיקרא דדינא פירכא, למה יתן להם התורה, מה אנוש כי תזכרנו, איך יתן תורתו לבשר ודם שנוטה לחומריותו, תנה הודך על השמים. ואמר ה' למשה החזר להם תשובה, לא תבקש שוב טענה אחרת לנצחם, אלא חזור להם אותה תשובה שהם אמרו, כי היא הנותנת שעבודת ישראל חשובה יותר, כלום קנאה יש ביניכם יצר הרע יש ביניכם, הלא המלאכים אין להם נטיה להרע, ושלמותם מוטבע בהם, וחשיבות עבודת האדם היא מצד חומרו הגס ע"כ. (וכעין זה כתוב בשל"ה הק').

וביאור הדברים, דהן אמת כי עבודת המלאכים לקונם אין ערוך לעבודת בשר ודם קרוץ מחומר, וכולם קדושים וכולם טהורים ועושים באימה וביראה רצון קונם. ועם כל זה עבודה הפעוטה של ישראל למטה, עולה במעלה יותר מעבודת המלאכים, שאין להם יצר הרע ולא קנאה ולא תאוה, ואין להם שום מניעה בעבודת קונם. אבל האדם שנברא מחומר גס, נפש הבהמית המתאוה לתענוגי עולם, ועוד בו יצר הרע משעה שננער לצאת לעולם (ירושלמי ברכות ג-ה), ועם כל זה כובש יצרו יום ליום מצות בוראו, עבודה זו חשובה יותר, כי רחמנא לבא בעי, ומעלת האדם נמדד לפי הנסיונות וקישוי העבודה, ולכן צדיקים גדולים יותר ממלאכי השרת.

ומצינו שהמלאכים מקדישים את ה' ואומרים, קדוש קדוש קדוש ה' צבאות מלא כל הארץ כבודו (ישעיה ו-ג), ומתרגמינן קדיש בשמיה מרומא עילאה, קדיש על ארעא עובד גבורתיה, קדיש לעלם ולעלמי עלמא. ומסיימין עלה מלא 'כל הארץ' כבודו. ולכאורה השמים מלא יותר מכבודו, מהעולם הזה אשר כבוד ה' מושפל, ולעומת זה בשמים כולם אהובים וכולם ברורים, ומשבחין ומפאריין ומעריצין בקדושה ובטהרה הרבה יותר מהשבח שעולה מן הארץ, ויותר יוצדק להם לסיים קדושתם, שאם כי קדוש הוא בשמים ובארץ, אבל השמים מלא כבודו, ולמה אומרים מלא כל הארץ כבודו. אך המלאכים משיגין, כי הן אמת שאין ערוך לעבודת בשר ודם מאומה נגד

בדורות הראשונים, כי בדורות האלו הקליפה והרע גוברת מאד מאד עד אין קץ, מה שאין כן בדורות הראשונים. ואילו הייתי אני בחיים באותן הדורות היו מעשי וחכמתי נפלאות ועולות מכמה צדיקים הראשונים תנאים ואמוראים, אשר על כן לא אצטער על זה כלל, כי בלי ספק יש לנפשי נפש בניהו וזכריה ורבי עקיבא מעלה יתירה על כל הצדיקים ראשונים מזמן התנאים ואמוראים עכ"ל.

ועל זה אמרו, שראה עליונים למטה ותחתונים למעלה, כי בעולם הזה האדם נמדד לפי רום מעלתו, והעליונים הללו הם באמת עליונים, ומי שלא הגיע למעלתם הם התחתונים למטה. אבל בשמים ממעל מודדין העמל והיגיעה וריבוי הנסיונות, ובוזה יש תחתונים שהם יותר חשובים מהעליונים שהגיעו למעלתם בלי עמל וטורח הרבה, ועל כן התחתונים עומדים למעלה מהעליונים.

*

ומצינו בנח שמשבח אותו הכתוב, נח איש צדיק תמים היה בדורותיו (בראשית ו-ט). וברש"י יש מרבותינו דורשים אותו לשבח, כל שכן שאילו היה בדור צדיקים היה צדיק יותר, ויש שדורשים אותו לגנאי, לפי דורו היה צדיק, ואילו היה בדורו של אברהם לא היה נחשב לכלום ע"כ. והיא פליאה שחכמינו ז"ל ידרשו צדיק תמים לגנאי, במקום שיכולים לדרוש לשבח. ומה גם כי ידוע כי אלו ואלו דברי אלקים חיים הן (עירובין יג), ואיך יוצדקו כאן דברי שניהם יחד, כאשר אחד דורש לשבח ואחד לגנאי.

אך לפי מה שנתבאר יש לומר הכוונה, כי גם הדורש פירוש דקרא לגנאי, מכל מקום תכליתו לבטא שבחו של נח. והוא כי ודאי נח לא הגיע למדריגתו ושלמותו של אברהם אהבי, וכמו שפירש רש"י את האלקים התהלך נח (שם), ובאברהם הוא אומר (ז-א) התהלך לפני, (כ-ג) אשר התהלכו לפניו, נח היה צריך סעד לתומכו, אבל אברהם היה מתחזק ומהלך בצדקו מאליו (ב"ר ל"ג) ע"כ. וכאשר מעריכין נח נגד אברהם, גדלותו של אברהם עצומה משל נח, ואברהם הוא מהעליונים ונח מהתחתונים. אבל כאשר אנו מודדין הקישויים והנסיונות ביניהם, עבודת נח יתירה פי כמה, לחיות בדור המבול אשר גם בהמה וחיה שיחתו דרכם (רש"י

ו-יב), ומכל בני דורו לא היה גם אחד ראוי להשאר בתבה, ועם כל זה ישאר נח צדיק, בעולם ברור למעלה נח הוא מהעליונים. ולכן גם הדורשים את פירוש הכתוב לגנאי, לפי דורו היה צדיק, ואילו היה בדור של אברהם לא היה נחשב לכלום, בזה מונח שבחו, שאם בדור כזה הכתוב אומר עליו שצדיק תמים היה בדורותיו, נגד בני דורו, בזה מתעלה שבחו של נח, כי צדקות קטנה בדור כזה שקול נגד הרבה בדורות אחרים, ומכל שכן אם היה בדורו של אברהם, דור שבקל יותר לעבוד את ה', היה מתעלה אז יותר, ושניהם לדבר אחד נתכוונו, ואלו ואלו דברי אלקים חיים.

*

ובזה נבוא אל המכוון, כי מנשה ואפרים לא הגיעו במעלתם להיות כמו שאר השבטי י-ה, וכאשר ראה יעקב את בני יוסף ורצה לברכם, ראה שאין הם בדרגה להיות מתברכים כמו שאר השבטים, ועל כן שאל את יוסף 'מי אלה' שאינן ראויין לברכה. ועל זה השיב לו יוסף, שיעקב יקח בחשבון, כי שאר השבטים התגדלו בארץ כנען בביתו של יעקב, אויר של קדושה וטהרה, והיו רועי צאן, יושבים כל היום בשדה עם בהמותיהם, ואין להם קשר עם אנשי שכונתם, ואין חידוש שנתעלו כל כך. לא כן מנשה ואפרים, 'בני הם אשר נתן לי אלקים בזה', הם נולדו פה במצרים ערות הארץ, מיום לידתם הם מוקפים בנסיונות, בנים יחידים יהודים בין גויי הארץ. והם מתגוררים בבית מלכות, עם שפלים וגרועים, ועם כל זה הם עומדים חי בצדקתם, מעלתם יתירה יותר משאר השבטים. ואם כי השבטים הם עליונים והם תחתונים, מכל מקום למעלה בעולם ברור התחתונים הללו הם למעלה, ומעלתם עולה יותר ממעלת השבטים, וממילא ראויים הם לברכה עוד יותר מהשבטים, כי עבודה קטנה בנסיונות בערות הארץ, עולה פי כמה נגד מעלתם של אלו שהתגדלו בסביבה של קדושה כל ימיהם.

ועל זה השיב לו יעקב, שאמת אשר כן הם הדברים, ו'קחם נא אלי ואברכם', כי הגם ששלמותם לא הגיעו למדריגת שאר השבטים, מכל מקום מעלתם עולה יותר ממעלותיהם. ואמר 'בך יברך ישראל לאמור ישימך אלקים כאפרים וכמנשה', והיינו שכאשר יברכו ישראל

בניהם, הלא לאו כל אחד יש לו הכשרונות והאמצעים להיות יושב באהלה של תורה תמיד, אבל ישימך אלקים כאפרים וכמנשה, שגם כאשר תצטרכו להסתובב בין גויי הארץ, מכל מקום ישארו בצדקתם, וכמו שהיה באפרים ומנשה, כי לפי גודל הנסיונות, עולה מעלתם יותר.

גם יש לומר, דבאמת גם יעקב הרגיש זאת, וכאשר הסתכל ברוח הקודש ראה אור גדול על מנשה ואפרים עוד יותר ממה שראה על השבטים שבטי י-ה. ומגודל ההתפעלות על רום מדריגתם, שאל למעלותא 'מי אלה', שזכו להתרומם כל כך עד שהם עומדים במעלה יתירה משאר השבטים. ועל זה השיבו יוסף, כי הסיבה לזה היא, 'בני הם אשר נתן לי אלקים בזה', הם התגדלו מיום לידתם בנסיונות עצומות להחזיק מעמד, ולא להתגרר אחר תועבת הארץ, ועל כן מעלתם רבה מאד, כי הכל נמדד לפי גודל הקישוי והמניעות שיש להאדם בעבודת קונו.

והרי אמרו חז"ל (סוכה מט:): כל אדם שיש עליו חן בידוע שהוא ירא שמים שנאמר (תהלים קג-יז) חסד ה' מעולם ועד עולם על יראיו ע"כ. על כן זכה יוסף להיות בן פורת. וזהו שהסביר יעקב, הסיבה שזכה להיות 'בן פורת', זהו 'עלי עין', בשביל עינו, שהיה שומר עינו, וקיים ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם (במדבר טו-לט), שהרי בנות צעדה עלי שור, ועם כל זה לא תליתא עינך בחדא מנהון (תרגום יונתן), ובשביל יראתו את ה' נתברך להיות בעל חן.

ובאיזה כח עלה לו ליוסף להיות כובש את יצרו בנסיונות העצומות שנודמנו לו, על זה מצינו בדברי חז"ל רק עצה אחת, וכמאמרם (קידושין ל:): הקב"ה אמר להם לישראל, בני בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין, ואם אתם עוסקים בתורה אין אתם נמסרים בידו, שנאמר (בראשית ד-ז) הלא אם תיטיב שאת, ואם אין אתם עוסקין בתורה אתם נמסרים בידו שנאמר לפתח חטאת רובץ, ולא עוד אלא שכל משאו ומתנו בכך שנאמר ואלריך תשוקתו, ואם אתה רוצה אתה מושל בו שנאמר ואתה תמשל בו ע"כ. ויוסף שהיה מלא וגדוש בתורה, כי בן זקונים הוא לו (לז-ג), כל מה שלמד משם ועבר מסר לו יעקב (ב"ר פד-ח). כל הרהורי לבו היה תמיד בתורה, ובאהבתה תשגה בה, שהרי גם בטבע כאשר האדם שקוע ברעיונותיו, אינו רואה מה שעומד לפניו גם כאשר מסתכל עליו.

גם יש לומר, דבאמת גם יעקב הרגיש זאת, וכאשר הסתכל ברוח הקודש ראה אור גדול על מנשה ואפרים עוד יותר ממה שראה על השבטים שבטי י-ה. ומגודל ההתפעלות על רום מדריגתם, שאל למעלותא 'מי אלה', שזכו להתרומם כל כך עד שהם עומדים במעלה יתירה משאר השבטים. ועל זה השיבו יוסף, כי הסיבה לזה היא, 'בני הם אשר נתן לי אלקים בזה', הם התגדלו מיום לידתם בנסיונות עצומות להחזיק מעמד, ולא להתגרר אחר תועבת הארץ, ועל כן מעלתם רבה מאד, כי הכל נמדד לפי גודל הקישוי והמניעות שיש להאדם בעבודת קונו.

ויש בזה חיזוק רב לנו, שאנו נמצאים בעיקבתא דמשיחא, בגלות בין הגויים רודפי תאוות ותענוגי עולם באופן שפל אשר לא היתה מימות עולם, שיכולים בקל להגיע לכל התועבות שבעולם. והטוכנולוגיא קיבץ הכל בכלי קטן, עם כל הידיעות שנצרך, ולהיות שקוע בבועץ בכל עת ובכל שעה, והנסיונות עצומות מאד, וכמה חשוב הוא למעלה שעם כל זה ישראל קדושים עושים גדרים וסייגים, שלא להיות נשפע מדרכי הגויים אשר הם נגד עינינו כל היום. ואין אנו מעריכים כראוי התענוג הנשגב אשר אנו יכולים לגרום למעלה, וכל דבר קטן שעושה להיות פרוש מהם, ולדבק עצמו בה' ותורתו, התענוג למעלה היא יתירה מעבודת המלאכים, ומלא כל הארץ כבודו, לפי מה שהארציות יתירה, כבוד ה' מתעלה יותר. ובימים אלו שמשוגלים לתקן, יש לכל אחד להוסיף עוד גדר וסייג, להיות סור מרע ביתר שאת ויתר עז. ורק בבתים הללו יתגדלו הבנים להיות יראי ה' וחושבי שמו.

והנה אחר כך בירך יעקב את בנו יוסף ואמר עליו, בן פורת [בן חן] יוסף, בן פורת עלי עין [חנו נטוי על העין הרואה אותן], בנות צעדה עלי שור [בנות מצרים היו

בנות מצרים היו

ובגמרא (סוטה י:) דרשו על יוסף הקרא, עדות ביהוסף שמו בצאתו על ארץ מצרים (תהלים פא-ו), יוסף שקידש שם שמים בסתר, זכה והוסיפו לו אות אחת משמו של הקב"ה, דכתיב עדות ביהוסף שמו ע"כ. ונרמז בהכתוב איך הגיע לידי כך לקדש שם שמים בסתר עד שניתוסף לו אות ה' משמו של הקב"ה, כל זה היתה בשביל 'עדות', התורה הקדושה שנקראת עדות ה' נאמנה (שם יט-ח), שהיה דבוק תמיד בתורה, ובזה זכה לשמו יהוסף. ויש גם רמז באות ה' שניתוסף לו, על התורה שנארגת מחמשה חומשי תורה, שזה גרם לו שנתעלה לקדש שם שמים בסתר.

ואמר (עבודה זרה יז.) רבי חנינא ורבי יונתן הוו קאזלי באורחא וכו', אמר ליה אידך ניזיל אפיתחא דבי זונות ונכפייה ליצירין ונקבל אגרא. כי מטו התם, חזינהו לזונות איתכנעו מקמייהו [נכנסו מפניהם לקובתן]. אמר ליה מנא לך הא [דסמכת אנפשך למיתי הכא ולא מיסתפית מיצר הרע], אמר ליה (משלי ב-יא) מזימה תשמור עליך תבונה תנצרכה וכו'. הכי קאמר, מזימה, מדבר זימה, תשמור עליך, תורה תנצרכה [דסיפיה דקרא תבונה תנצרכה מזימה תשמור עליך, מכל דבר רע והרהור חטא, ואנו הולכין הלוך ודבר בדברי תורה] ע"כ. הרי לנו גודל כח התורה, שיש לו שמירה גדולה כזה, שהנסיון עוברת ומסתלקת מלפניו, שהן עצמן הלכו מלפניהם.

וזה מוסר השכל בימינו אלה, שהנסיונות כעת עצומות מאד, בהכלים השונים שנתחדשו, וזה לעומת זה, נתרבה לימוד התורה בהשנים האחרונות במסגרת רבות שיהא שוה לכל נפש, כי רק על ידי התורה לבד יש שמירה להאדם. ויש להתרגל ליקח גם בחינות על לימודו, כדי שיהא מחשבתו עסוק תמיד בהרהורי תורה, לחזור על לימודו גם כאשר הולך בחוצות, ובזה יוכלו להתקדש שלא להכשל.

* * *

דאם איז אונזער נסיונות, אזא נידריגע דור איז נישט געווען אין די וועלט ווי היינט. זייטן דור המבול איז נישט געווען מסתם אזא דור וואס איז געווען אזוי מושחת ווי אונז לעבן מיר היינט. און אידן האלטן זיך ערליך, און מ'ויל זיין ערליך, און מ'מאכט זיך גדרים וסייגים יעדער

*

והנה יוסף זכה שהוסיפו לו אות ה' על שמו, ויש לומר דאיתא בגמרא (נדרים לב:) אמר רמי בר אבא כתיב אברם וכתיב אברהם, בתחלה המליכו הקב"ה על רמ"ג אברים [שהם ברשותו לזוהר מעבירה, אבל עיניו ואזניו של אדם אינם ברשותו, שהרי על כרחו יראה בעיניו ובאזניו ישמע], ולבסוף [כשנימול] המליכו על רמ"ח אברים [אפילו על אלו, שלא יסתכל ולא ישמע כי אם דבר מצוה], אלו הן, שתי עינים, ושתי אזנים, וראש הגוייה [שנמול] ע"כ. הרי לנו שכאשר האדם זוכה לקדש האברים שהם תחת ידו, זוכה שגם האברים שאינם ברשותו יתקדשו מלמעלה, שלא לראות ולא לשמוע מה שאינו צריך.

ומצינו בפרשתנו שאמר יעקב, יששכר חמר גרם רובץ בין המשפתים (מט-ד), כי יששכר הוא עמוד התורה, חמור בעל עצמות סובל עול תורה. והמקדש עצמו מלמטה זוכה שמקדשין אותו מלמעלה (יומא לט.). והיינו שהגם שברשותו של אדם הם רק רמ"ג אברים, זוכה שיתקדש כל הרמ"ח אברים. וזהו שרימזו בברכתו יששכר חמ"ר גר"ם, הוא זוכה להתעלות, שכמו שהרמ"ג אברים הם בידו, אצלו נמסרו כל הרמ"ח אברים.

ויוסף הצדיק שקידש עצמו במדה יתירה בכל מה שהיה תחת ידו, זכה אחר כך שניתוסף לו אות ה' על שמו, שנמסרו בידו גם החמשה אברים שאינם ברשותו, ודוגמת אברהם אבינו שנשתנה שמו מאבר"ם לאברה"ם בהוספת אות ה', כן ניתוסף לו אות ה' לשמו של יוסף, עדות ביהוסף שמו. והוא בן פורת עלי עין, שגם עיני האדם שאינם ברשותו, זכה להיות שולט עליהם שלא לראות תועבת ארץ מצרים.

איינער לפי ערכו כדי זיך צו קענען היטן. אונז זענען מיר נישט גענוג מחשיב אונזער עבודת ה', אונז זענען מיר נישט מחשיב ווי ס'איז חשוב יעדע קלייניגקייט וואס אונז טוען פארן אייבערשטן, ווי ווייט דאס איז חשוב פארן רבוש"ע.

אונז תחתונים, אונזער נידריגער דור וואס אונז לעבן מיר היינט, אונז זענען מיר די עליונים! אונז שטייען אסך העכער פון פריער'דיגע דורות, וואס כאטש ס'איז אין ערוך לגבי זייער עבודת ה', אונזער דאווענען איז נישט ווי זייער דאווענען, אונזערע מצות איז נישט ווי זייערע מצות, אבער אין די אומשטענדן וואס אונז טוען מיר אונזער עבודת ה', שטייען מיר אסך העכער פון זיי — און דאס איז די עבודה וואס קומט אין די טעג.

מוסיף זיין בלימוד התורה, סור מרע ועשה טוב, אונז דארפן אסך גדרים וסייגים, אונז ווייסן מיר דאך נישט ווי דאס וועט זיך אויסלאזן, מ'האט נישט געטראכט מיט א פאר יאר צוריק ווי מ'וועט האלטן היינט, און ווי דאס וועט זיך ענדיגן. ביז משיח וועט נישט קומען וועט עס נאר ערגער ווערן. נאר די שטיבער וואס מאכן גדרים וסייגים ביי זיך, נאר די אידן וואס מאכן גדרים וסייגים פאר זיך, די וועלן זיך האלטן. דער וואס איז נישט עומד יעצט אין דעם נסיון, קען פארלירן אסך מאל אלע זיינע דורות שפעטער. און דאס איז די עבודה פון די טעג. יעדער איינער פאר זיך, זאל עפעס מאכן אן הוספה, נאך צוגעבן, מ'מאכט דאך געוויסע גדרים וסייגים, טראכטן וואס קען איך צוגעבן נאך עפעס זיך צו היטן מער. און דאס איז דער חלק פון דעם סור מרע.

דער ועשה טוב, מוסיף זיין אין לימוד התורה, יעדע פרייע מינוט וואס מ'האט, איבערלערנען וואס מ'לערענט, נעמען בחינות אויף וואס מ'לערענט, כדי די גאנצע צייט ווען מ'איז אינדרויסן אויף די גאס זאל מען טראכטן פון תורה, און ווען ס'קומט א נסיון קען מען גראד אוועקנעמען די מחשבה צו טראכטן אין דברי תורה.

אמאליגע צייטן האט מען מוסיף געווען אין אמירת תהלים. זיך אויסגעבעטן ביים אייבערשטן, מ'האט מתפלל געווען. אמאליגע צייטן זענען די בתי כנסיות ובתי מדרשות פול געווען מיט אידן, דער עלטערער דור איז געקומען פארטאגס. איך געדענק ווען איך בין געווען א יונגל א בחור, פארטאגס ליל שישי איז געווען אנגעפולט דער ביהמ"ד, מ'האט נישט געקענט טרעפן קיין זיך אז מ'זאל קענען צוקומען. מענטשן וואס האבן געארבעט א גאנצע וואך, נישט געווען די גרויסע בעלי השגות, אבער זיי האבן געוויסט אז שובבי"ם דארף מען מתפלל זיין. מ'דארף מוסיף זיין מער אין אמירת תהלים. דער עיקר איז נישט אסך זאגן, דער עיקר איז צו זאגן מיט כוונה, מיט א לב, טראכטן וואס מ'זאגט, אויסצונוצען די צייט פארן אייבערשטן בשעת מ'איז מתפלל.

זאל דער אייבערשטער געבן מ'זאל קענען אפרעכטן די טעג ווי ס'דארף צו זיין, מוסיף זיין אין תורה אין קדושה און טהרה, מוסיף זיין אין תפילות מער מתפלל זיין, מוסיף זיין אין אמירת תהלים, א יוד קומט, ער וויל זיך מטהר זיין, איז הבא לטהר מסייען אותו, יעדע קלייניגקייט וואס מ'טוט ווערט באשאפן א מלאך דערפון. העושה מצוה אחת קונה לו פרקליט אחד, וואס דער מלאך העלפט אים צו ער זאל קענען ווייטער אנגיין מיט מוסיף זיין אין עבודת ה'.

זאל דער אייבערשטער געבן, מען זאל קענען אויסנוצן די טעג, מתקן זיין וואס מ'דארף מתקן זיין, און קענען דינען דעם אייבערשטן מתוך שמחה וטוב לבב, מ'זאל אפגעהיטן ווערן פון די נסיונות הזמן וואס נעמען אונז ארום, מען זאל קענען מחנך זיין אונזערע קינדער ערליך, איידעל, הייליג, ערליכע שטיבער, זאל מיר אלע זוכה זיין אינאיינעם בקרוב אקעגן צו גיין משיח צדקינו בב"א.

הגליון הזה נתנדב על ידי

מוה"ר ר' יעקב בער גרינוואלד הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו באירוסיו בנו למזל טוב	מוה"ר ר' יצחק יעקב כייס הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בנישואיו בנו למזל טוב	מוה"ר ר' שלמה יואל קיש הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בהולדת בתו למזל טוב	מוה"ר ר' משה לוי וויטריאל הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בהולדת בנו למזל טוב
מוה"ר ר' יצחק פאלל הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בהולדת בנו למזל טוב	מוה"ר ר' יצחק היים סאלאמאן הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בהולדת בתו למזל טוב	מוה"ר ר' אהרן נאה הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בהולדת בתו למזל טוב	מוה"ר ר' משה לעפקאוויטש הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בהכנס בנו לעול התורה והמצות